

«Ο ρόλος του ΟΠΕΚ στο νέο περιβάλλον»

Ο ΟΠΕΚ ιδρύθηκε το 1991 με στόχο την παραγωγή και τη διακίνηση ιδεών που θα συνέβαλαν στην κινητοποίηση των κοινωνικών και πολιτικών δυνάμεων της χώρας για την ανάγκη εκσυγχρονισμού της κοινωνίας και μεταρρυθμίσεων σε όλα τα πεδία. Η ιδρυτική διακήρυξη του Ομίλου υπογράμμισε, μεταξύ άλλων, την ανάγκη αντίδρασης στην αγκύλωση της ιδεολογίας με νέους προβληματισμούς που δεν θα περιορίζονταν στην προσπάθεια να απαντηθούν τα ερωτήματα τα οποία είχαν ήδη τεθεί· την ανάγκη εντατικής προώθησης του εξορθολογισμού της συνολικής αναπτυξιακής προσπάθειας για την ανατροπή των παθογενών διαρθρωτικών κοινωνικών, οικονομικών και πολιτιστικών χαρακτηριστικών της ελληνικής κοινωνίας· και τέλος, την ανάγκη ενίσχυσης των παιδευτικών λειτουργιών της κοινωνίας μας με στόχο την αμφισβήτηση και την αντικατάσταση των καθιερωμένων προτύπων μεταφοράς γνώσης και πολιτισμού για τη δημιουργία πολιτών με ενημέρωση και κρίση.

Η πρωτοβουλία του '91 υποστηρίχτηκε από προσωπικότητες του ευρύτερου προοδευτικού ακαδημαϊκού και πολιτικού κόσμου που σταδιακά αυξήθηκαν σε αριθμό. Όπως αποδεικνύουν τα στοιχεία (αριθμός εκδηλώσεων και ίδρυση παραρτημάτων) η συμμετοχή στις δραστηριότητες του Ομίλου αυξήθηκε κατακόρυφα το 1997 και τα αμέσως επόμενα χρόνια. Κατά την οκταετία Σημίτη πολλά στελέχη του ΟΠΕΚ κατέλαβαν κυβερνητικές θέσεις. Ο ΟΠΕΚ συνέχισε να λειτουργεί και να προκαλεί αμείωτο ενδιαφέρον. Αυτό εξηγείται σε μεγάλο βαθμό και από το γεγονός ότι «το ρεύμα» ήταν στην εξουσία.

Μετά τις εκλογές του 2004 σημειώθηκε μια κάμψη του ενδιαφέροντος για τις δραστηριότητες του Ομίλου. Αυτό, παρά τις προσπάθειες των διοικήσεων και την καλή ποιότητα των εκδηλώσεων. Αξίζει να σημειωθεί ότι από το 2006 και μετά ο ΟΠΕΚ αύξησε εντυπωσιακά τον αριθμό των δραστηριοτήτων του υιοθετώντας μάλιστα και νέες πρωτοβουλίες όπως ήταν οι ετήσιες διαλέξεις, τα τριήμερα προβληματισμού και οι συναντήσεις με τον συγγραφέα. Παρά το γεγονός αυτό, ωστόσο, λίγες ήταν οι εκδηλώσεις εκείνες που κατάφεραν να προσελκύσουν νέο κόσμο.

Μετά την επάνοδο του ΠΑ.ΣΟ.Κ στην εξουσία, ο ΟΠΕΚ έχει να αντιμετωπίσει ένα διαφορετικό αλλά και συγχρόνως ευνοϊκότερο περιβάλλον για εποικοδομητική δραστηριοποίηση. Η ευκαιρία είναι κατάλληλη ώστε, μετά από 18 χρόνια λειτουργίας, να αναζητηθούν τρόποι που θα οδηγήσουν στον εκσυγχρονισμό του ίδιου του ΟΠΕΚ και στην αναζωογόνηση του ενδιαφέροντος που προκαλεί στην κοινωνία. Ασφαλώς και το εγχείρημα δεν είναι απλό, ωστόσο αξίζει να διερευνηθούν τρόποι για την καλύτερη αξιοποίηση των υπαρχόντων μέσων, πόρων και δυνατοτήτων του Ομίλου.

Με βάση το σκεπτικό αυτό, τα μέλη του ΔΣ του ΟΠΕΚ ξεκίνησαν έναν διάλογο για τον ρόλο του Ομίλου στο νέο περιβάλλον. Από τις μέχρι σήμερα συζητήσεις προκύπτει ότι το πρωταρχικό ζητούμενο είναι η αύξηση του ενδιαφέροντος γύρω από τις δραστηριότητες του ΟΠΕΚ με την προσέγγιση κυρίως νεότερων ανθρώπων.

Το θέμα αυτό συνδέθηκε αυτομάτως με την ανάγκη για διεύρυνση της θεματολογίας του Ομίλου και την αναζήτηση νέων μορφών δράσης. Συμφωνήθηκε ότι για να «γοητεύσει» ξανά ο ΟΠΕΚ θα πρέπει να παράγει πραγματικά τολμηρές και καινοτόμες ιδέες πάνω σε μια θεματολογία που θα επανακαθορίσει ώστε να δημιουργεί τη βεβαιότητα στους ενδιαφερόμενους ότι αν παρακολουθήσουν τις δραστηριότητες του Ομίλου θα ακούσουν και θα συζητήσουν νέα πράγματα. Επισημάνθηκε, μάλιστα, πως η αλλαγή της κυβέρνησης δημιουργεί υψηλές προσδοκίες για την υιοθέτηση των ιδεών που θα καταγράφονται και για τον λόγο αυτό οι προτάσεις πρέπει να έχουν προοπτική πραγμάτωσης. Πηγή νέων ιδεών μπορεί να αποτελέσουν, μεταξύ άλλων, οι συζητήσεις που διεξάγονται από διάφορες ομάδες στο εξωτερικό (π.χ. Stiglitz Commission, Debate on the Social Europe Journal) και στις οποίες μετέχει η πλειονότητα των μελών του ΔΣ.

Συζητήθηκε επίσης, το θέμα της φυσιογνωμίας του ΟΠΕΚ. Εκφράστηκε προβληματισμός για το κατά πόσο ο Όμιλος θα πρέπει να παραμείνει αποκλειστικά μια οργάνωση διεξαγωγής εκδηλώσεων ή αν θα πρέπει να λειτουργήσει και ως ένα think tank με την έκδοση ηλεκτρονικού και έντυπου υλικού. Αναγνωρίστηκε, βεβαίως, ότι η δεύτερη επιλογή προϋποθέτει την εξεύρεση πόρων και ανθρώπων που να είναι διατεθειμένοι να αφιερώσουν χρόνο στον Όμιλο.

Τέλος, προτάθηκε να ανοίξει μια συζήτηση για ιδεολογικά ζητήματα. Χρήσιμο θα ήταν να επαναπροσδιοριστεί η έννοια του εκσυγχρονισμού τόσο ως προς το περιεχόμενό της αλλά και ως εργαλείο άσκησης πολιτικής. Μάλιστα, μια ιδεολογική συζήτηση του είδους αυτού θα μπορούσε να συμβάλει και στο άνοιγμα του Ομίλου.

Με βάση την παραπάνω προβληματική τα μέλη του ΔΣ κατέθεσαν συγκεκριμένες προτάσεις για τις θεματικές, τις μορφές δράσεις και τα οργανωτικά ζητήματα του Ομίλου. Οι προτάσεις αυτές ακολουθούν:

A. ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ

Κατά τη διάρκεια της συζήτησης αναζητήθηκαν οι βασικές ενότητες προβληματισμού του Ομίλου και προτάθηκαν συγκεκριμένες εκδηλώσεις που θα πρέπει να διοργανωθούν. Ακολουθεί ο κατάλογος:

α. Θεσμοί – Διακυβέρνηση

- Εκλογικό σύστημα (θέμα συνδεόμενο με την αντιπροσώπευση, με το ρόλο του βουλευτή, με τη διάκριση των εξουσιών, με τη διοικητική διάρθρωση της χώρας, με τους βαθμούς τοπικής αυτοδιοίκησης)
- Μοντέλο διακυβέρνησης (συνδέεται με τον εξορθολογισμό της διοίκησης, με τη μείωση δαπανών, κλπ)
- Προσλήψεις (φαυλότητα συμβάσεων έργου, συμβασιούχοι πάσης φύσεως, διαδικασίες αξιοκρατικής και αντικειμενικής πρόσληψης)
- Απονομή Δικαιοσύνης (αύξηση αριθμού δικαστών ως πανάκεια ή άλλοι τρόποι)

β. Οικονομία - Κοινωνία

- Οι δείκτες ανάπτυξης
- Μετανάστευση [βλ. έκθεση επιτροπής της Βουλής]
- Παιδεία και Έρευνα
- Γεωργία
- Ανάπτυξη, Εκσυγχρονισμός και κοινωνικός αποκλεισμός

γ. Εξωτερική Πολιτική – Ευρώπη

- Σχέσεις Τουρκίας ΕΕ
- Περιφερειακές προκλήσεις της Ελλάδας

δ. Ιδεολογικά ζητήματα

- Σοσιαλισμός – Σοσιαλδημοκρατία - Φιλελευθερισμός
- Ανοικτή εκδήλωση με θέμα τη Μεταπολίτευση: "Έκλεισε ο κύκλος της Μεταπολίτευσης;" ή "Το πνεύμα της Μεταπολίτευσης". Ο σκοπός είναι διπλός: περιγραφικός (τάσεις της κοινωνίας) και πρακτικός (τί κάνουμε;).
- Συζητήσεις είτε ενώπιον ειδικών κοινών είτε μεταξύ ειδικών με θέμα ιδεολογικού περιεχομένου ζητήματα όπως η βία ή η εκμετάλλευση στις σύγχρονες μορφές τους

ε. Τέχνη, λογοτεχνία, culture γενικότερα

Συναντήσεις με τον συγγραφέα

N. Θέμελης, Β. Ράπανος, Δ. Παπούλιας, Μ. Νεκτάριος, εκδοτικές σειρές κοινωνικοπολιτικού προβληματισμού (εκδόσεις Σαββάλας, Κριτική, Νεφέλη, Αλεξάνδρεια, Πόλις κλπ)

Ετήσια διάλεξη

Mark Mazower, Patrick Savidan, Joseph Stiglitz

Β. ΜΟΡΦΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

1. Κλασικές εκδηλώσεις του Ομίλου

Συμφωνήθηκε να πραγματοποιούνται εκδηλώσεις πάνω σε μια θεματική που επιτρέπει να αναδειχτούν νέες ιδέες. Κατά τη διάρκεια των εκδηλώσεων αυτών θα προωθείται η άποψή μας, ενθαρρύνοντας την κυβέρνηση αν θεωρούμε ότι κινείται στη σωστή κατεύθυνση ή αναδεικνύοντας το πρόβλημα στην αντίθετη περίπτωση. Στο πάνελ πρέπει να κατατίθενται απόψεις πρωτοποριακές, συγκρουσιακές,

εναλλακτικές. Καλόν είναι να μη συγκλίνουν οι απόψεις. Τέλος, σκόπιμο είναι να επιλέγονται ως ομιλητές νέα (όχι μόνον ηλικιακά) πρόσωπα.

2. Οι συναντήσεις με τον συγγραφέα

Συμφωνήθηκε εκτός από τις κλασικές εκδηλώσεις «συνάντηση με τον συγγραφέα» να διοργανωθούν και κάποιες συναντήσεις που να είναι αφιερωμένες σε σειρές βιβλίων. Το σκεπτικό των εκδηλώσεων αυτών είναι να μην συζητούνται πια μόνο μεμονωμένα βιβλία αλλά και σειρές αφιερωμένες σε κάποια θέματα κοινωνικοπολιτικά. Στην πράξη, θα ορίζεται μια θεματική η οποία θα αναπτύσσεται μέσα από βιβλία και από τους συγγραφείς τους. Συζητήθηκε επίσης, να συμπεριληφθούν στον προγραμματισμό θεματικές που να συνδέονται με την τέχνη, τη λογοτεχνία και τον πολιτισμό γενικότερα.

3. Ετήσια διάλεξη

Συμφωνήθηκε στις ετήσιες διαλέξεις να προσκαλούνται να μιλήσουν και ξένες προσωπικότητες. Προκειμένου να αυξηθούν οι πιθανότητες θετικής ανταπόκρισης τους, προτάθηκε ο ΟΠΕΚ να ενημερώνεται από τους εκδοτικούς οίκους για το πρόγραμμα παρουσιάσεων βιβλίων ξένων συγγραφέων ώστε να εκμεταλλεύεται την παρουσία ξένων προσωπικοτήτων στην Αθήνα προσκαλώντας τους να μιλήσουν σε εκδηλώσεις του.

4. Τριήμερα Προβληματισμού

Δεν συζητήθηκαν αλλαγές.

5. Κλειστές συναντήσεις

Συζητήθηκε το ενδεχόμενο να επιδιώκει ο ΟΠΕΚ κλειστές συναντήσεις με επιλεγμένους εισηγητές και συμμετέχοντες για τη σε βάθος συζήτηση θεμάτων (brainstorming). Η κλειστή συζήτηση για την οικονομία που διοργάνωσε ο ΟΠΕΚ την άνοιξη ήταν ένα επιτυχημένο παράδειγμα.

6. Συνεργασία με τα μεταπτυχιακά προγράμματα

Προτάθηκε, με στόχο την προσέγγιση νέων ανθρώπων, η συνεργασία του ΟΠΕΚ με κάποια επιλεγμένα μεταπτυχιακά προγράμματα. Η συνεργασία αυτή θα μπορούσε να πάρει την μορφή οργανωμένου διαλόγου που θα αναπτυχθεί ανάμεσα στους φοιτητές και σε 2-3 μέλη του ΔΣ του ΟΠΕΚ. Στόχος αυτού του διαλόγου θα είναι να διερευνηθούν οι σκέψεις του μεταπτυχιακών φοιτητών αναφορικά με τη σχέση του ιδιαίτερου θέματος το οποίο πραγματεύεται το μεταπτυχιακό σεμινάριο με το «πολιτικό» και την «πολιτική».

7. Πολιτιστικές εκδηλώσεις

Πέρα από τις εκδηλώσεις που προγραμματίζονται, συζητήθηκε να διοργανώνονται σε κάποιες ιδιαίτερες περιστάσεις (π.χ. γιορτές Χριστουγέννων) δείπνα ή παρεμφερείς εκδηλώσεις που να συνοδεύονται από μια διάλεξη μιας προσωπικότητας ικανής να προσελκύσει το ενδιαφέρον των μελών και φίλων του Ομίλου.

Γ. ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΑ

1. Mailing list του ΟΠΕΚ

Επικαιροποίηση του καταλόγου των μελών του ΟΠΕΚ και ενοποίησή του με τους καταλόγους του γραφείου του Κ. Σημίτη. Ο επίσημος κατάλογος του ΟΠΕΚ έχει εδώ και καιρό πάψει να αντιστοιχεί στον κόσμο που βρίσκεται πραγματικά σε επαφή και παρακολουθεί τις δραστηριότητες του Ομίλου κατά τα τελευταία χρόνια.

2. Δελτία Τύπου

Έκδοση δελτίων τύπου και κινητοποίηση φιλικών δημοσιογράφων ώστε να προωθούνται προτάσεις που θα προκύπτουν από τις εκδηλώσεις του Ομίλου.

3. Συνεργασία

Συνεργασία και συνδιοργάνωση εκδηλώσεων με άλλους συγγενείς φορείς. Επιλέγεται από κοινού το θέμα και κάθε φορέας προτείνει έναν εισηγητή.